

tim oportet. Veritatis enim hoc peculiare munus est, ut errorem intrepido marte perstringat, illumque detegat, expugnet, confundat.

3. Tu, o mea Diva Deipara Virgo, ad ulteriores labores mihi præbe vires, et, gratia cælitus impetrata, intellectum illustra, calatum gubernata, stylum dirige, ut tuis encomiis digna promam, et ipsos adversarios tuos ad tui amorem compellam. Eam, partim, ingenii vim, illudque, partim, pro Assumptione tua mihi confer acumen, quod a Te pro Imm. Concep-
tu Jo. Duns Scotus accepit. Isthic adverse partis tutoribus, uti refert Pelbertus Temestarius, se opposuit

ingeniosissimus doctor; magnum fuit pondus argumentorum quibus impletatur, erantque numero 220: omnia sine interruptione, quieto et tranquillo animo solerter audivit, et mirabili suo ordine resumpsit, solvendo intricatas eorumdem difficultates et nodosos syllogismos ea (opinor) facilitate qua Samson Dalilæ ligamina in gratiam philistinorum posita disrupt. Actus obstupefecit sapientissimam illam Universitatem parisensem quam penes ille Marianus apologeta disputationem habuit, adeo, ut in gratificationem istum celebrissimo nomine *Doctoris Subtilis* condecoraverit.

OCCURRITUR IMPUGNANTUM TELIS

QUÆ CONTRA PRIMAM PARTEM DIRIGUNTUR

I. DIFFICULTAS

contra 1 caput Prodromi, nn. 1-2-3 seqq.

1. Argumentum quod ex nominis radice capitur, tenuem nullamve prorsus habere vim potest. Enim vero *Assumptionis* nomini *Mortis*, *Pausationis*, *Somnii* vel *Dormitionis* nomina refragantur. Primum quidem ab Euchologio græcorum, prout Ugo Menardus animadvertisit (1); secundum ex codicibus per ven. Card. Thomassinum in lucem editis, in quibus aperte legitur: *Solemnia de Pausatione S. Mariæ*, ut antiqua kalendaria romana silentio premam; tertium denique nomen ex innumeris monumentis queæ Theodorus Balsamonius collegit (2), solis luce clarius eruuntur. Ergo.

Ast perperam: *Mortis* enim, *Pausationis*, *Somnii* vel *Dormitionis* nomina sic facile cum *Assumptionis* nomine componenda putamus. Et primum *Assumptioni* non officit *Mors*: vel quia per synecdochen etiam *Mors* vocatur *Assumptio*, quum Ecclesia in *Assumptionis* die *Mortem*, *Resur-*

(1) In *Sacrament. d. Gregorii*.

rectionem et *Assumptionem* copulatim celebret; vel quia mors Virginis accipi seorsim potest, cum plura Martyrologia diversis plane diebus *Assumptionem* a Morte separaverint: ita vetus occidentalis Ecclesiæ Martyrologium a Florentino typis excussum, ut alia prætermittam, die 18 januarii Mortem et die 15 augusti celebrat *Assumptionem*. Hinc locus objectus quoad primam partem in alterutro modo resolvi facile potest.

2. Ad *Pausationem* autem quod attinet, sciendum nobis est, quod in exordio beatificationis ven. Card. Thomassini quidam Consultor animadverterit et objeccerit, per illustrem Cardinalem veterem edidisse codicem in quo ista verba leguntur: *Solemnia Pausationis beatae Mariæ Virginis*, et inde pro memorato ven. Thomasino nihil secunda conclusit judicia. Verumtamen quidam suus conreli-giosus Clericus Regularis in aureo libello quem ann. 1723 in lucem Panormo dedit, eum ab hac labe gravium rationum munimine defæcare natus est. 1º Quia plures Ecclesie

(2) In *Can. 3 Apostolorum*.

Mortis, Pausationis ac Dormitionis nomina indiscriminatim usurpat, ut in Virgine Deipara depromeret Assumptionem. Et ego, si lubet, hoc pariter adjungam: quandoque nomina non id quod suum etymon requirit, verum id quod sibi vindicat usus, quem penes arbitrium est, et jus, et norma loquendi (1), significare ponuntur. 2º Quia ven. Cardinalis ad typos transire sategit per vetustum gelasianum codicem in quo plures hæc verba repetita leguntur: *Assumptio beatæ Marice Virginis.* 3º Quia nomen illud *Pausatio* nil aliud sibi vult quam illud breve spatium inter mortem Virginis et suam resurrectionem, in quo corpus ejus contumulatum jacuit: cui et nos, quin paulisper Assumptioni refragemur, assentimur. Hucusque cl. auctor ille. Sensus vocabuli *Pausatio* ita P. Frasien declarat: « Vocabulum *pausatio* non obscure mysterium assumptæ Virginis in cælum significat. Pausarius enim latine dicitur, qui pausam voce designat. Sic qui symphonie præest, ac signo pausas indicit, quo musicus concentus ad artis regulas citiori vel tardiori modulatione edatur, pausarius potest appellari. Unde *pausatio* in præsenti materia non incongrue designaret exigui temporis moram, qua inter animum receptumque beata Virgo corpus, in sepulcro jacuerit, ac veluti pausam quamdam fecerit, adeo ut, si cæteri sancti in Domino dormiere, ipsa vero, ut Beda loquitur, pausasse tantum dicatur (2). » Id

(1) Horatius de Arte Poetica.

(2) Scotus Academicus p. II de divin. Celebr. Incarnat., Disp. 3, art. 3, Sect. 3, 9, 5, § 1.

pariter ex D. Gregorii Capitularibus in Evangelia luculentius evincitur. Ibi namque voces *Assumptio* et *Pausatio* promiscue usurpantur; illa quater, ista vero ter in eadem pagina eamdem sententiam declarant.

3. Nec denique mirum, si nonnulla veterima monumenta non de Assumptione Virginis, sed de *Somnio* vel *Dormitione* perloquantur. Hæc sane nomina, dummodo fidem sapientioribus præstare velimus, censi synonima debent. Benedictus XIV sapientissimus Pont. Max. rite monet, Assumptionem et *Somnium* vel *Dormitionem* idem plene significare: « *Sumat,* » inquit, « quisquis voluerit suam operam in vetustis monumentis excutiendis, in quibus hæc festivitas appellatur dormitio, ac illud responsum habeat in hac quæstione idem valere dormitio ac *assumptio* (3). » A qua Lambertini sententia nihil distat opinio Rocchæ: « *Dormitio* itaque, » ait, « beatæ Mariæ semper Virginis, ut huic rei finem imponamus, absque ullo dubio, nonnisi pro ejus in anima et corpore post mortem in cælum assumptione censeatur (4). » Id quoque tenet Jacobus Pamelius scribens: « Certe dormitionis sive assumptionis festum celebratum constat ab ætate div. Augustini et Hieronymi (5). » Huc animadverto, ætate Pamelii sermones Pseudo-Augustini et Pseudo-Hieronymi nondum inter apocryphos fuisse amandatos. Neque ab his parumper discrepat P. Michael Lequien: dili-

(3) De fest. B. M. Virg. lib. xxii, cap. 22.

(4) Tom. I, Edit. Rom., an. 1719, pag. 213.

(5) In not. ad Ep. S. Cypr. xxiv ad fin., n. 13.

genter admonet, quod D. Germanus aliqui magno numero qui ante Damascenum vixerint, de *Dormitione beatæ Virginis, ejusque rediivivæ in cælos Assumptione* sermones habuerunt (1). Lambecius præterea laudandus qui objecta diluens, scribit: « Fuerunt enim olim, qui, ut sanctus Epiphanius in refutatione Antidicomarianitarum testatur, Deiparam cruentum christianæ fidei subiisse martyrum crediderunt, et gladio occubuisse, idque apud S. Lucam significari: *Ecce hic positus est in ruinam,* etc. Ut itaque ecclesia græca hanc quoque falsam opinionem a se improbari innueret, merito dulcissimam B. Virginis mortem significatissimo vocabulo *obdormitionis* appellare censuit (2). » Hinc voces *Dormitio* et *Assumptio* verbo tenuis nequaquam vero re discrepant.

4. Ratio vero quare nomina *Mors*, *Pausatio*, *Somnium* vel *Dormitio* antiquitus obtinuerint, et labentibus sæculis magis magisque viguerit *Assumptio*, percepi sane poterit. Ecclesia quæ sola veram sapientiam apprime callet, expendens optime rem, Deiparæ festum die 15 augusti recurrens *Assumptionem* congruentius quam *Mortem*, *Pausationem*, *Somnium* vel *Dormitionem* vocari posse autumavit; *Assumptionis* namque nomen illud mysterium quod magis illa colendum discipit, Mariam videlicet in anima et corpore ad cælestem aulam sublimiter erectam, summa cum perspicuitate depromit. Ven. Petrus Canisius nobis in hac cogitatione præ-

(1) In Ed. Opp. d. Joan. Damas., t. 2, p. 857.

(2) In Diar. Sacr. Itineris Cellers., n. 87.

ivit: « Quorumdam sane opinio, aut hæsitatio nihil impedit, quominus hodie nos præsenti Ecclesiæ adhaeremus, ut cum ea ipsa de corporali Mariæ Assumptione certius credamus, et confidentius definiamus, et aperiens protestemur, quam primis illis nascentis Christianismi sæculis factum est. Etenim Ecclesia, ut supra monstravimus, successu temporis auget sapientiam, duceque Spiritu sancto, a quo semper regitur et eruditur, e posterioribus Conciliis, majoreque consensu Doctorum illustriorum veritatis lumen accipit et ostendit (3). » Aliam Lambecius rationem addit: « Ecclesia occidentalis nuncupat *assumptionem*, nempe primo quidem, ut hoc ipso nomine damnet eorum hæresim, qui sanctæ Dei Genitricis receptionem in cælum ad animam ipsius tantum, non vero simul etiam ad corpus pertinere existimant; secundo ut differentiam indicit inter Christum ut Deum et hominem, cuius anima una cum corpore non aliena, sed propria virtute in cælum ascendit, unde ea solemnitas proprie ascensio dicitur, et inter beatam Virginem Dei Genitricem humana natura præditam, quæ non sicut natura a mortuis surrexit et ascendit in cælum, sed a Filio suo et a morte suscitata et in cælum translata est (4). » Quod si, ut par est, græcis *Dormitionis* satius quam *Assumptionis* vocem in deliciis revera fuisse dicamus, id factum prorsus est, ne marcionitis qui Mariam angelicam sumpsisse naturam docebant, et colyridianis qui Virginem eamdem di-

(3) In lib. de Maria Virg. Deip.

(4) In op. supra cit.

vino prosequebantur honore, facilem desipiendi præberent opportunitatem.

5. Joannes Launojus, assumptæ Virginis infensissimus hostis, nil lucri recipiens ex verbis *Mors*, *Pausatio*, *Somnium* vel *Dormitio*, ipsummet verbum *Assumptio* temerare connitur; ait enim: vox *Assumptio* magis ad incorpoream quam ad corpoream rem, qualibet scientia testante, refertur. Sic gratia speciminis, *aliquid sibi laudis assumere, artem sibi assumere, assumere voluptatem*, romani sunt phrases Oratoris; *assumere vires passim* Nasonis carmina legunt; et ipse Cornelius Tacitus ab hac elocutione nequaquam abhorret *spem assumere*. Quod dicendi genus neque novum sacris Bibliorum scriptoribus videtur; legimus quippe: *Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum* (1). Et alibi: *Assumptaque parabola sua dixit* (2), et ita porro. Id Patres itidem docent: Gregorius turonensis S. Aviti *assumptionem* memorat (3); Eusebius cæsariensis de Constantino Augusto scripsit, illum *fuisse in Deum assumptum* (4); et Gregorius nazianzenus Gorgoniam sororem suam in cælum *assumptam esse* tradidit (5). Igitur cum vox *Assumptio* magis rem incorpoream quam corpoream attingat, sublationem ad cælos cum anima, minime vero cum corpore declarat.

Hæc ipercritici Launoi studio ac labore nefando collecta tanti non sunt facienda, ut nos de pia sententia de-

(1) *Exod. xix, 4.*

(2) *Num. xxiii, 7.*

(3) *De glor. Confess., cap. xlviij.*

(4) *De vit. Constantin., cap. lxiv.*

trudere possint. Re quidem vera. Etsi veteres latini scriptores, ipsæ sacræ Litteræ, et Ecclesiæ Patres metaphorio sensu prædictas phrases usurparerint; nihil tamen secius *assumptio* vel *assumere* rei corporeæ sublationem proprie vereque significat, ut in thesi probavimus: quamquam non de voce tantum, quantum de sensu, nempe de idea quam voci huic nectit Ecclesia; non de signo sed de re significata magis atque magis nostra disceptatio versanda sit. Hanc autem Ecclesiæ mentem, rem hanc *Assumptionis* vocabulo designatam uno Ecclesiæ ipsius magisterio poterimus assequi: nullus enim fidelior sermonis interpres ipso auctore loquente. Unde quoad vocis *Assumptionis* sensum interrogemus Ecclesiam oportet. Pulcre quidem doctissimus Lambertinus: « Ecclesia in assumptionis festo legit SS. Joannis Damasceni et Bernardi homilia, in quibus disertissime traditur, beatam Virginem anima et corpore in cælum fuisse assumptam, quod quidem indicio et argumento est, Ecclesiam hanc amplexam esse sententiam » (6). Et Baronius similiter ait: « Dei Ecclesia propensior in eam partem videtur, ut una cum corpore assumpta sit in cælum. Nam in hujus celebritate illas sanctorum Patrum homilia legendas tradit, quibus ea de Assumptione affirmantur (7). » Hinc, quantum a rei veritate se Launojus elongaverit, planum fit.

(5) In paneg. Gorgoniæ sor.

(6) *De fest. B. M. Virg. lib. ii, c. viii, art. 17.*

(7) In Notis ad Martyrol. Romanum in die xv Augustis.

II. DIFFICULTAS

contra 1 caput primæ partis Chronicon,
n. 2.

1. Heic impetratur ex adversariis RR. Pontificum auctoritas; effutiunt enim: ætate D. Leonis magni illud quod Virginis Deiparentis in valle Josaphat monumentum venditatur, jam fuerat detectum; nihilominus ad Juvenalem hierosolymitanæ ecclesiæ patriarcham sanctissimus ille Pontifex scribens (1), variisque D. N. J. C. titulis seu monumentis commemoratis, de B. M. V. tumulo alte silet: quod non ageret, si Deiparæ Virginis Assumptionem profiteretur.

Quid inde vero? nullum prorsus opinioni nostræ hac de causa incommodum obvenit. Quandoquidem sancti Leonis epistolam diligentius adversarii nostri decurrant, et cum Santino intelligent, totum in eo fuisse Pontificem, ut carnis D. N. J. C. realitatem adstrueret, et ea proinde delibasse tantummodo, quæ ad Christum verum hominem declarandum faciebant, aptioraque videbantur, uti sunt loca nativitatis ejus, magorum adorationis, sepulturæ, in cælum ascensionis, et alia ejusdemmodi. Quapropter hisce rite compositis, tota corruere prospicitur difficultas.

2. Huc tamen devicti, arma illuc capessere moluntur adversarii. Quinto labente sæculo, inquit, romana Synodus cui Gelasius præfuit, canonem edidit de retinendis rejiciendisve libris, atque secernens authenticos ab apocryphis, librum cui titulus: *De*

(1) Epist. 78, quæst. 1, 2.

transitu beatæ Marice Virginis, inter spurious relegavit. Ergo, inferunt adversarii, opinionem profitentium corpoream Deiparentis Assumptionem Gelasium pontificem damnasse atque proscripsisse: memoratus enim liber veritatem hanc docet passim et tradit.

Hoc Gelasii judicium haudquaquam contemnendum, immo et laudandum potius est. Non paucas enim libellus ille circumstantias continet, quæ aniles prorsus fabulas sapiunt, quemque cum ob id præsentim Gelasius prescriberet, corpoream Deiparentis in cælos Assumptionem pariter rejecisse neutiquam arbitrari; ex romanæ quippe Synodi tempore plurimos sententia illa nacta est fautores. Quod eousque verum ut ipse Gelasius qui librum inter spurious amandavit, in Sacramentario Assumptionis festum exceperit, et summa cum laude commendaverit.

3. Ulterius: ea orationis verba Gregorii magni *nec tamen mortis nexibus deprimi potuit*, quæ obvio planoque sensu ex communi catholicorum sententia corpoream Deiparentis Assumptionem innuunt, de peccatorum *nexus* a quibus soluta Virgo Maria fuit, Joannes Launojus intelligit (2), ut auctoritatem Gregorii quam nos retulimus, in favorem assumptæ Virginis eliminaret.

At pace tua, Launoje, dixerim: ejusmodi nobis haud arridet interpretatio, quam cum Suarezio cuncti pene theologi valde fastidiunt atque proscribunt. Et optima sane ratione. D. Gregorius nihil aliud innuere voluit, nisi eam fuisse tantæ Matris sin-

(2) *Judic. de controv. Martyrolog.*

gularem prærogativam, ut præter communem cæteris quibuscumque justis legem, ejus corpus non fuerit *mortis nexibus* depresso, sed liberum ab illis remansisse, quod certum illius in cælum designat ascensum. Hujus autem privilegii eam attulit rationem, quod non esset *mortis nexibus* deprimentia, quia de se Filium Dei genuit incarnatum. Launojum ejusque, si qui forte sint, asseclas Roncaglia refellit: « Non defuerunt, » ait, « qui sacramentarii verba, nec tamen mortis *nexus* deprimi potuit, sic acceperint: nec tamen *nexus* mortis, id est peccati, quod mors audit, deprimi potuit (1). » Quum vero gregoriam orationem de corporali Virginis morte jam clar. exposuisset auctor, falsam esse novissimam explanationem liquido constat.—Launoj glossam Serry quoque carpit: « Iis porro, » sic ille, « *mortis nexibus*, quibus non est depressa Virgo, quid certius veriusque, quam corporis resolutionem, corruptionemque intelligamus, quas ipsa triumphali in cælos adscensu devitavit? Quod enim *mortis nexus* peccati intelligi dicunt aliqui levitatis plenum est. Hos enim *mortis nexus* Gregorius intelligit, qui cæterorum justorum mortem communi lege consequuntur. Quis vero peccata justorum mortem consequi sibi fingat, quum potius morte ipsa felicem quamdam impeccantiam justi quilibet sortiantur (2)? » Ab hac laudati nuper scriptoris sententia non multum sapientissimus pontifex Benedictus XIV abludit, scribens: « Nec enim aliis

tribui potest sensus illis verbis *nec mortis nexibus*, quam ut corporis corruptionem significant, a qua per triumphalem in cælum assumptionem suam liberata est (3). » Et longa oratione jam antea B. Albertus magnus idem commentum refutat disserens: « Modo quæritur quid appellatur *nexus mortis*. Vel est bonum vel malum, quia omnis boni capax fuit. Item bonum non deprimit, sed elevat: ergo *nexus* non nominat ibi aliquid boni. Si autem est malum, aut est malum culpæ, aut malum pœnæ; non est malum culpæ, quia mors non est *nexus* ad culpam, quia post mortem non est status culpæ, sed pœnæ. Item nihil dictum esset, quod post mortem non posset peccare, quia esset mater Dei, cum post mortem nullus peccet. Si autem est malum pœnæ, quæro quam pœnam importet. Non gehenna, quia ad illam non necit mors, quia multi moriuntur, qui non vadunt ad gehennam. Eadem ratione nec ad purgatorium, quia multi moriuntur, qui non vadunt ad purgatorium; nec etiam potest dicere pœnam temporalem, quia ad illam non necit mors, sed absolvit ab illa. Nam non potest dicere pœnam mortis, quia B. V. vere mortua fuit; ergo relinquitur, quod non potest significare nisi incinerationem. Ergo ait sensus, non potuit *nexus* mortis deprimi, id est non potuit incinerari, et, nisi statim surrexisset, fuisset incinerata, ut alia corpora (4). »

4. Germano hucusque græcorianæ orationis sensu vindicato, adhuc su-

(1) Ad hist. Nat. Alex. sæc. II, cap. IV, § unic.

(2) Exercit. LVI, in 6.

(3) De fest. B. M. Virg. lib. II, cap. VIII, n. 17.

(4) Quæst. cxxx super Missus est, etc.

perest ut et pauca de ejusdem authenticia quam idem Launojus impedit, disseramus; iste namque scribit: « Et hæc omnia Gregorii non esse, sed alterius, qui librum sacramentorum Gregorii interpolavit. Grimaldus abbas olim admonuit in præfatione libri, quem ipse de sacramentis edidit: Hucusque, inquit, præcedens sacramentorum libellus a beato Gregorio papa constat esse editus, exceptis his, quæ in eodem in Nativitate vel Assumptione beatæ Virginis, et præcipue in quadragesima, et virgulis antepositis lectoris inveniet jugulata solertia. Jacobus Pamelius in Tom. II. Liturgicon adversus illa verba, quæ nunc Gregorii liber sacramentorum habet, apposuit: Hoc officium, Vigilia assumptionis, et sequens ex præfatione libri II qui est Grimaldi, constat non esse Gregorii (1). »

Nequidquam nos Grimaldi auctoritate compulsi, vetustioribus authenticioribusque codicibus qui D. Gregorio adscribuntur, fidem omnem adjungimus. Cæterum cum ipse Grimaldus dicat: Exceptis his, quæ virgulis antepositis, lectoris inveniet jugulata solertia, collectam Veneranda cæteraque preces quæ apud antiquiora reperiuntur exemplaria, fortasse non respuit, sed quatuor illas dumtaxat respuisse videtur, quas recentiores capiebant codices. Ad hæc pro gregoriani sacramentarii authenticia militatus venerandæ traditionis. Inde responsio fit Antonio Ludovico Muratorio, autumanti, orationem illam Veneranda posteriori ævo fuisse codi-

(1) Loc. sup. cit.

(2) Lit. hist., cap. V, col. 59, tom. I.

cibus assutam (2). Immo juxta nonnullorum placita neque Gelasius, neque Gregorius sacramentariorum auctores fuere, sed quæ extabant et circumferebant, emendarunt, in accuratioremque formam redegerunt. Quæ ex opinione fluit, orationem Veneranda de qua lis est, leoniano vel antiquioribus sacramentariis contineri.

III. DIFFICULTAS

contra idem caput, n. 3.

1. Gregorii magni temporibus initium sumpsisse videtur jejunium Assumptionis, propterea quod in ejusdem sacramentario sive vigiliæ, sive hujusmodi diei festi divinum legitur officium et psalmodia. Quin imo Pamelius observat, jejunium illud esse vetustius: extat enim in ambrosiano ritu ducentis annis ante sacramentarium gregorianum. Ista delibavimus in 1º capite 1º partis. Verum Joannes Tsonto, mirabilem hanc vetustatem oppido minuens, hujus jejunii Leonem IV qui ann. 847 pontificatum capessivit, auctorem esse contendit.

Sed immerito. Quandoquidem si romanam iste cathedram ann. 847 concenderit, quam ultra octo annos tenuit rexitque, ac tribus elapsis Benedicti III pontificatus annis, romanus pontifex Nicolaus I inauguratus fuerit; qua ratione jejunium hoc antiquitus in romana Ecclesia celebratum (3) Nicolaus traderet, si vix decem abhinc annis, a Leone nempe fuisset institutum? His adde Gellonense

(3) Cap. IV in Collect. Concil. Labbeï tom. VIII, pag. 518.

sacramentarium (Benedictini coenobii), quod juxta Martene (1) Leone IV vetustius est, quippe quod, ut cætera sacramentaria, ann. 790 conscriptum est: in illo autem sacramentario jejuniū Assumptionis festivitati præmittendum sancitur. Re namque vera vel ab ipso sæc. vi in Gallia solemnitas Assumptionis cum vigilia celebratur; siquidem Gregorius turonensis ait: « Hæc festivitas sacra mediante mense undecimo celebratur. Nunc in oratorio Marianensi Arvernii territorii ejus reliquiae continentur. Adveniente vero hac festivitate, ego ad celebrandas vigilias ad eum accessi (2). » Ad diem xiv augusti martyrologium Bedæ posteriori ætate de jejuniō hoc mentionem facit. Ast verum ne in exploratissima re multus videar, pervigiliū atque jejuniū Assumptioni festivitati præcedens *ab immemorabili* fuisse in Ecclesia institutum, luculentissime patet. Toto proinde cœlo Joannem Tsonto fefellit opinio, singulatim opinantem, jejunii hujus Leonem IV fuisse auctorem, secus ac nos evincendum assumpsimus.

IV. DIFFICULTAS

contra idem caput, n. 4.

1. Adversarii micantissimo romanæ Ecclesiæ nitore perculsi, aliam quam ex eodem capite sumunt, difficultatem urgere nituntur. Ab Officio romano, inquiunt, pro Virginis Assumptione capitulū argumentum. Quod si verum dicere malis, nullum prorsus habere potest robur. In eo siquidem

(1) Cons. E. Martene de antiqu. Eccl. ritib. l. iv, cap. 83.

Officio lectiones D. Marcellini testantur, hunc Papam diis falsis thuris honorem tulisse; quum isthæc opinio, magna illustrum DD. caterva testante, penitus obsoleverit.

Ulro libenterque fatemur, in Officio romano quoad lapsum D. Marcellini gravem omnibusque sapientibus claram irrepisse mendam. Quare minutam elucubravimus orationem qua D. Marcellinum a quavis idolatriæ macula expertem declarare pro virili sategimus. At perpendendum nobis est: quantumvis Breviarium Romanum summa prosequi debeamus devotione ac observantia quoad ipsa pariter historica facta: « attamen ita ut vetitum existimari non possit, debita cum modestia et gravi fundamento quæ occurrunt in factis historicis, difficultates exponere, easque judicio Sedis Apostolicæ supponere, ut eorum veritatem et robur perpendat, si quando manus iterum admovereatur ad Breviarii Romani correctionem. » Ita Benedictus XIV (3). Quare nos tanti sapientis viri, tantique rom. Præsulis auctoritate pellecti ad S. R. Congregationem nuper memoratam latinam demisimus monographiam de commentitio lapsu D. Marcellini pertractantem. Unde, sicut Ecclesia vel Pius V in Officio Assumptionis ex secundo nocturno lectiones Pseudo-Hieronymi qui Assumptionem in dubium vertit, expunxit; sic gerere se poterit quoad div. Marcellini lapsum.

2. De historia tamen assumptæ Virginis non idem ferendum est judi-

(2) De gloria Mart. lib. i, cap. iv.

(3) De SS. Beatificat., lib. iv, p. 2, c. 13.

cium: illa namque Virginis Assumptio nedum pertinet ad historiam, prout lapsus div. Marcellini, in qua irepere possunt errores; verum etiam ecclesiasticum cultum attingit, in quo, Deo Ecclesiam suam protegente, nulla prorsus errata contingunt. Res per se loquitur. Ecclesia romana div. Marcellinum beatifica visione perfruentem colit, neque hic cultus ad historica porrigitur adminicula. Virginis autem Assumptionem rom. Ecclesia veneratur, ita, ut de hoc historico facto, de Virgine scilicet in anima et corpore in cœlum assumpta, suus omnino cultus versetur.

3. Auctores insuper utriusque historiæ in rom. Officio sunt apprime distinguendi. Prior enim (auctor scilicet historiæ div. Marcellini) est incognitus et ideo fortassis rerum historicarum nescius; et posterior (nimur auctor Assumptionis historiæ) est agnitus omnino, cuius tantummodo nomen grandis auctoritas est: DD. Joannes Damascenus et Bernardus. Addendum insuper est, quod historia div. Marcellini dumtaxat ab Officio referatur, quin Ecclesia, Patres cæterique Doctores viva voce hunc lapsum unquam memorarint. Sed Assumptionis historia nedum in Officio, verum et in aliis sexcentis publicis actis rom. Ecclesia semper agnovit, et adeo venerata est, ut de manu ad manum, qualiter eam exceptit, ad præsentem usque tradiderit ætatem. Nec satis: infinitis namque propemodum monumentis mirifice commonitur, nec non innumerabilibus congruentiae momentis harmonice declaratur.

(1) Tom. iii in 3 p. S. Thomæ, disp. 227, c. 3.

Hinc misera detecta mariomastigarum æquivocatione, totum ruit argumentum inde confectum.

V. DIFFICULTAS

contra idem caput, n. 5.

1. Nihilominus adversarii pergunt, cum contra petram infrangibilem more suo plura torserint insana rabie tela. Assequi non possumus quod in fine capituli dicitur, auctoritatem nempe rom. Ecclesiæ, quoniam Assumptionis veritatem deduxit in præmix, agnoscendam esse firmarem. Etenim qui plane hospes in disciplinis theologicis non sit, optime noverit, Ecclesiam in his instituendis quæ ad cultum et consuetudinem spectant, ratione aut probabili aut probabili posse moveri, prout vel ipse Vasquezius animadvertisit (1). Quæ cum ita se habeant, liquidum fit, auctoritatem rom. Ecclesiæ firmarem non esse, quum pariter eam moveat ratio præxeos.

Falluntur et fallunt. Doctrina rom. Ecclesiæ super firmam innititur basin. Doctrina igitur et praxis ejusdem super firmarem basin debet inniti. Ratio liquet in illo apud physicos vulgato axiomate: *Vis unita fortior*. Quoad autem Vasquezii doctrinam, haec id unum evincit, usum sive præmix Ecclesiæ in se spectatam minime constituere catholicum dogma, neque istud necessario supponere, id quod et ipsimet sentimus. At exinde nequit inferri, præmix illam atque consuetudinem nullius esse momenti. Re sane vera. Sæpius Ecclesiæ PP. atque DD. ex universali consuetudine deducebant doctrinam Ecclesiæ quoad articulum